

ROVANIEMI

Tarkastuslautakunta 4.11.2025

§ 89 Kaupunginhallituksen vastine vuoden 2024
arviointikertomukseen

Tarkastuspäällikkö Juuso Kataja

Arviointikertomuksen käsittelyprosessi

- Tarkastuslautakunta antaa vuosittain arviointikertomuksen, jossa se arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta tilikausittain
 - Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä
- Kaupunginhallituksen tulee antaa selvitys lautakunnan esittämiin arviointihavaintoihin
 - Kaupunginvaltuusto merkitsi tiedoksi -hallituksen selvityksen toimenpiteistä, joihin se aikoo ryhtyä tai on ryhtynyt vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen johdosta
 - Tarkastuslautakunta tulee seuraamaan toimenpiteiden toteutumista vuoden 2025 arviointikertomuksessa

1 Rovaniemen kaupunkistrategia 2030

- + Strategiatyön resurssia on lisätty
- + Keskeisten strategiaa toteuttavien ohjelmien tavoitteet on laadittu kaupunkistrategian pohjalta ja ne toteuttavat strategiaa paremmin kuin esimerkiksi talousarviotavoitteet. Etenkin kasvuohjelman osalta mittaristo, seuranta ja raportointi ovat verrattain hyvällä tasolla.

- Kaupunginhallitus ei ole ryhtynyt esittämiinsä toimenpiteisiin strategian kehittämisessä, vaan strategia on päätetty uudistaa kokonaan. Voimassa olevaa strategiaa ei ole toimeenpantu, eikä sen toteumaa ole seurattu kaikilta osin valtuuston päättämällä tavalla.
- Strategisten tavoitteiden toteutumista ei raportoida toimintakertomuksessa.

Kaupunkistrategian toteuttaminen on epäonnistunut strategian johtamisen ja seurannan osalta. Miten kaupunginhallitus aikoo varmistaa, että nyt valmistelussa olevan strategian toimeenpano, johtaminen ja seuranta toteutetaan tarkoituksenmukaisella tavalla?

1 Rovaniemen kaupunkistrategia 2030

- Kaupunginhallituksen vastaus:
 - Uutta strategiaa on valmisteltu siitä lähtökohdasta, että strategian täytyy olla mahdollisimman ymmärrettävä ja johtamisen, seurannan ja toteutuksen helppoa ja läpinäkyvää.
 - Rakenne tulee olemaan aiempaa yksinkertaisempi ja tiiviimpi
 - Strategian toteuttaminen kytketään vuosittaisiin TA-tavoitteisiin ja strategiaa toteuttaviin ohjelmiin
- Kaupunginhallituksen vastauksen perusteella voidaan todeta, että nykyisen strategian johtamisessa ja seurannassa havaitut haasteet ovat johtuneet pitkälti nykyisen strategian sisällöllisistä ja rakenteellisista ongelmista. Strategian johtamiseen liittyvien toimintatapojen kehittämiseen hallitus ei ota kantaa.

2 Kaupunkikonsernin arviointi

- + Kaupunkikonserni saavutti kaupunkistrategiassa säädettyjen talouden mittareiden tavoitetason.
- + Kriisikuntakriteerien perusteella Rovaniemen kaupunkikonsernin taloudellinen tila on hyvä.
- + Konserniyhteisöjen näkökulmasta omistajaohjaus on ollut pääsääntöisesti hyvällä tasolla.

- Vaikka talouden mittareissa saavutettiin tavoitetaso, konsernin talouden rakenteellisia haasteita ja potentiaalisia riskejä ei ole saatu korjattua.
- Kaupunkistrategiassa asetetut talouden mittarit eivät tavoittele kaupunkikonsernin taloudellisen tilan kehittymistä.
- Omistajaohjauksen nykyinen resursointi vaikeuttaa omistajaohjauksen laadun kehittämistä.

- Omistajapolitiikan tavoitteiden toteumasta ei raportoida kaupunginvaltuustolle.

Miten kaupunginhallitus aikoo kehittää kaupunkikonsernille asetettavia talouden mittareita ja tavoitteita niin, että ne kuvaavat tarkoituksenmukaisella tavalla konsernin taloudellista tilaa sekä keskittyvät kaupunkikonsernin talouden tilan kehittämiseen?

2 Kaupunkikonsernin arviointi

- Kaupunginhallituksen vastaus:
 - Tytäryhteisöjen tuloutustavoitteet ja kaupunkistrategiaa edistävien toimenpiteiden esitystapaa on muutettu TA:oon 2026. Tuloutustavoitteet esitetään yhteisöittäin.
 - Kaupunkikonsernin taloudellista tilaa kuvaa konsernitilinpäätös.
 - Omistajaohjauksen resursointia on muutettu ja ohjeet ovat ajan tasalla.
- Tytäryhteisöjen tavoiteasetantaa on muutettu viimeisten vuosien aikana useasti ja merkittävästi. Toiminnallisia tavoitteita asetetaan erillisessä asiakirjassa. Hallitus ei ole ottanut kantaa, kuinka näiden tavoitteiden toteumasta raportoidaan valtuustolle. Resursoinnin muutosten vaikutuksia voidaan arvioida jälkiseurannan yhteydessä

3 Talouden ja toiminnan tavoitteiden arviointi

- + Koko kaupungin toimintakate on toteutunut talousarvion mukaisesti.
- + Tulokorteilla lähes jokaiselle tavoitteelle on asetettu toimenpiteet, riskit ja mittarit.
- + Kaupunkistrategia on huomioitu talousarvion tavoiteasetannassa.

- Tilikauden positiivinen tulos aiheutui ennakoimattomista tuloista.
- Toiminnan tavoitteiden määrä vaihtelee suuresti toimielinkohtaisesti.
- Toimielimet ovat raportoineet toiminnan tavoitteiden tilan asteikolla valmis/käynnissä/ei aloitettu, jolloin on raportoitu kirjatun toimenpiteen vaihetta, eikä tavoitteen toteumaa.
- Osa toiminnan tavoitteista oli kirjattu useaan kertaan saman lautakunnan tulokortille eri palvelualueiden alle.

- Alle puolet talousarvion toiminnan tavoitteista on toteutunut.
- Kaupunkistrategian tavoitteiden toteumaa ei ole raportoitu.
- Tavoitteiden laatu vaihtelee erittäin paljon. Osa tavoitteista on käytännössä lakisääteisten tehtävien hoitamista.

Talousarvion toiminnan tavoitteiden heikko toteutumisprosentti viestii tavoitteiden laadusta ja määrästä. Kuinka kaupunginhallitus aikoo kehittää toiminnan tuloksellisuutta sekä tavoitteiden laatua?

3 Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteuman arviointi

- Kaupunginhallituksen vastaus:
 - Tavoitteiden laatua on parannettu ja määrää vähennetty TA:oon 2025, vastaavasti tullaan toimimaan TA:on 2026 osalta. Uusi kaupunkistrategia on valmistelussa
 - Hallitus huomauttaa, että tavoitteiden toteumaan vaikuttaa myös toimintaympäristö ja siinä tapahtuvat muutokset, ei pelkästään toimenpiteiden määrä tai laatu.
- Kaupunginhallituksen vastauksen perusteella voidaan todeta, että tavoitteiden laatuun on kiinnitetty huomiota. Tilinpäätöksellä tavoitteen toteuman raportoinnin yhteydessä tulee antaa selvitys esimerkiksi toimintaympäristön muutoksista, jos ne ovat vaikuttaneet tavoitteen toteumaan.

4.1.2 Palveluverkon kehitys ja asiakaslähtöinen palveluintegraatio

+ Palveluverkkoselvityksen valmisteluprosessin suunnittelussa on huomioitu aiemmin havaitut ongelmat, joita on ollut laajoissa valmistelukokonaisuuksissa.

- Aiemmat investointipäätökset luovat reunaehdot palveluverkon kehittämiseksi etenkin koulupalveluiden osalta.

Palveluverkkoselvityksen arvioinnissa on huomioitava, että valmisteluprosessi on vielä kesken. Miten kaupunginhallitus ja sivistyslautakunta takaavat sen, että valmisteluprosessi toteutetaan suunnitellulla tavalla ja valmistelutyöhön sidotut resurssit käytetään tuloksellisesti?

4.1.2 Palveluverkon kehitys ja asiakaslähtöinen palveluintegraatio

- Kaupunginhallituksen vastaus:
 - Hallitus seuraa valmisteluprosessia ja on mukana palveluverkkotyössä esim. palvelutarpeen ennakkoinnin ohjausryhmä. Hallitus vastaa prosessin poikkihallinnollisesta koordinoinnista.
 - Palveluverkon suunnitteluun kytkeytyy tiivisti myös asuntopolitiikka ja maankäyttö, kytkeminen mm. strategiseen yleiskaavatyöhön sekä MAATO:oon on keskeistä
- Sivistyslautakunnan vastaus:
 - Valmistelua johtaa toimialan hallintopäällikkö. Prosessin suunnitelma on vaiheistettu ja aikataulutettu, jokaista osiota työstää sille nimetty työryhmä.
 - Valmisteluprosessi on edennyt aikataulussa ja kaupunkilaisia on kuultu laajasti esim. keskustelutilaisuuksien ja kyselyjen kautta.
 - Selvitystä on tehty yhteistyössä teknisten palveluiden kanssa osana kaupungin yleistä kehittämistyötä. Sivistyslautakunta ohjaa valmisteluprosessia ja palveluverkkoasiasia käsitellään säännöllisesti palveluntarpeen ennakkoinnin ohjausryhmässä.
- Vastausten perusteella voidaan todeta, että palveluverkkotyö on edennyt suunnitellusti. Jälkiseurantaa voidaan toteuttaa tulosten pohjalta.

4.2.2 Työllisyyspalveluiden ja TE-uudistuksen valmistelu

- + TE-uudistuksen valmisteluun liittyvää yhteistyöhön osallistumista on ollut laajasti ja valmistelu on ollut hyvin suunniteltua, organisoitua ja laajasti osallistavaa.
- + Yhteistyön vuorovaikutus on ollut suunnitelmallista.
- + Yhteistyölle on tunnistettu ja määritelty tavoitteet.
- + Yhteistyön rakenteet on määritelty.
- + Valmistelussa on kerätty ja käytetty tietoa monipuolisesti.

- Palvelusuunnitelman tavoitteiden seuranta ei ole määritelty

- Yhteistyön koordinointi on yhden henkilön varassa, mikä aiheuttaa henkilöstöriskin.

Miten kaupunginhallitus varmistaa, että TE-uudistuksen toimeenpanossa tavoitteiden seuranta järjestetään asianmukaisesti? Kuinka henkilöstöriskiä aiotaan hallita?

4.2.2 Työllisyyspalveluiden ja TE-uudistuksen valmistelu

- Kaupunginhallituksen vastaus:
 - Kaupunginhallituksen roolina on seurata TE-uudistuksen etenemistä ja työllisyystilannetta. Seurannan tiivistämiseksi hallitus voi pyytää jatkossa esittelyn työllisyyden ajankohtaisista. Hallitus huolehtii siitä, että teemat huomioidaan kasvuohjelmassa.
 - Henkilöstöriskin hallinnan välineinä hyvä henkilöstöpolitiikka ja henkilöstösuunnittelu. Kunnalle siirtyneet tehtävät resursoidaan asianmukaisesti. Henkilöstöriskiä on hallittu hajauttamalla vastuita henkilöstön kesken.
 - Tavoitteiden seuranta järjestetään osana elinvoimalautakunnan raportointia joka toinen kuukausi sekä osavuosisikatsauksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Yhteisiä ja tiimin tavoitteita seurataan myös osana kehityskeskusteluja ym.
- Kaupunginhallitus on vastineessaan määritellyt keinot henkilöstöriskin hallinnalle. Tavoitteiden seuranta normaalien prosessien mukaan. Palvelusuunnitelman seurannasta kysymys elinvoimalautakunnalta?

4.2.3 Rovaniemen kaupungin edunvalvonta

- + Edunvalvonnan vastuut on määritelty selkeästi.
- + Kasvuohjelmaan on kirjattu selkeästi ja avoimesti edunvalvonnan tavoitteista.

- Kaupungin edunvalvonnan eskalointikäytännöt rajoittuvat yleisiin esteellisyysäädöksiin. Erillinen eettinen ohjeistus puuttuu.
- Edunvalvonnan näkökulmasta päätöksenteon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä tulee edistää.

Kuinka kaupunginhallitus aikoo edistää edunvalvonnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä?

4.2.3 Rovaniemen kaupungin edunvalvonta

- Kaupunginhallituksen vastaus:
 - Edunvalvonnallisia tavoitteita on käsitelty avoimesti kaupunginhallituksen pykäläteksteissä. Kaikkia asiaan liittyviä yksityiskohtia ei voida tavoitteiden toteutumista vaarantamatta avata julkisesti.
 - Edunvalvonnan lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet [tullaan] määrittelemään hallituksen toimesta
- Kaupunginhallituksen vastineessa havaitaan edunvalvonnan haasteet yksittäisten edunvalvonta-asioiden osalta. Tarkastuslautakunta tulee seuraamaan mitä edunvalvonnan lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteilla käytännössä tarkoitetaan.

5 Valtuustokauden aikaisten arviointihavaintojen seuranta

- + Kaupunginhallitus on kehittänyt arviointikertomuksen vastineen sisältöä.
- + Suurin osa arviointihavainnoista on johtanut kehittämistoimenpiteisiin.

- Kehittämistoimenpiteiden vaikuttavuudessa on ollut suurta vaihtelua.

- Tavoitteiden ja kehittämistoimenpiteiden vaikuttavuutta heikentää se, että tavoiteasetannan ja seurannan käytännöt eivät ole yhdenmukaisia.
- Päätöksenteon sitovuuteen tulee kiinnittää huomiota.

Tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuustolle, että se jatkossa edellyttää kaikille tavoitteita ja toimenpiteitä sisältäville asiakirjoille velvoittavana sisältövaatimuksena, että asetetuille tavoitteille tai toimenpiteille on määritettävä mittarit sekä toteuman seurannan ja raportoinnin toteutus.

5 Valtuustokauden aikaisten arviointihavaintojen seuranta

- Kaupunginhallituksen vastaus:
 - Ehdotus voidaan toteuttaa.
- Kaupunginhallituksen vastineessa otetaan kantaa kehittämis ehdotukseen.

Yhteenvedo kaupunginhallituksen vastineesta

- Kaupunginhallituksen vastineessa on huomioitu se käytännön arviointihavainto tai toimenpide-ehdotus, jonka tarkastuslautakunta on arviointikertomukseen kirjannut punaisella tekstillä.
 - Esimerkiksi liikennevaloilla kirjatut koosteet luvuista on jätetty huomioimatta.
 - Tarkastuslautakunnan on tulevien arviointikertomusten osalta pohdittava havaintojen esittämistapaa. Nykyinen tyyli aiheuttaa sen, että kehittämistoimenpiteissä huomioidaan vain osa arviointikertomuksen sisällöstä.
- Vastauksissa on kirjauksia toimenpiteistä, joilla toimintaa pyritään kehittämään. Seurannan osalta monessa vastauksessa viitataan jo olemassa oleviin käytäntöihin. Vastausten perusteella jälkiseuranta voidaan toteuttaa

ROVANIEMI

KIITOS!